

Nácizmus jellemzői és a náci párt hatalomra kerülése

1919-ben Németország köztársaság lesz Weimar központtal (II. Vilmos 1918. nov. 9-én lemond és 11-én a németek leteszik a fegyvert, így véget ért az I. Világháború). 1919-ben megalakul az **NSDAP - Nemzetiszocialista Német Munkáspárt**, ebből lesz a Náci párt. 1921-ben egyik vezetője lesz Hitler. Létrejön a náci párt rohamosztága, az SA. Feladata: a párt rendezvényeinek őrzése, védelme, szervezése, újabb párttagok beépítése- propaganda tevékenység, és a megfélemlítés. Vezetője: Ernst Röhm.

1923-ban, ún. **sörpuccs**ot hajtanak végre Münchenben. Lényege két minisztert letartóztatnak egy sörházban és a náciát át akarják venni a hatalmat. Nem jár sikerrel, a Náci párt vezetőit letartóztatják, bebörtönzik. 1923 végén (az egy éves börtönbüntetés alatt) kezdi el írni Hitler hírhedt művét: a **Mein Kampf**-ot. Hitler példaképe a fasiszta olasz vezér (a Duce) Mussolini.

A nácizmus alapelvei

- Jobboldali (nemzeti, nacionalizmus) és baloldali (szocializmus) ideológiák összedolgozásával egy új világnézet létrehozása → nemzetiszocialista
- Szociális **demagógia**, baloldali típusú jelszavak hangoztatása, minden társadalmi rétegnek azt ígéri, amit hallani akar.
- **A propaganda** elvei közé tartozik a totalitás, azaz hogy az emberi élet valamennyi területére kiterjedjen, azokat az állam hatalma és befolyása alatt tartsa. Befolyását erőszakkal is kész fenntartani. További elvei, hogy széles tömegekhez szóljon, illetve, hogy szubjektív és egyoldalú legyen és hogy kevés témára koncentráljon, de azokat kitartóan ismétlje.
1933-tól Goebbels volt a propagandaminiszter. Miniszterként ellenőrzése alá vonta a médiát (plakát, újságok, film, rádió). Irányításával zajlott le a zsidó tulajdonosú üzletek bojkottja, a nem elfogadott nézetű irodalmi művek nyilvánosan történő elégetése.
- Jellemző volt az **erő kultusza**, a szimbólumok, **jelképek** használata (horogkereszt, Heil Hitler köszöntés, Sieg heil! stb.). A horogkereszt, svasztika, mielőtt a náciak kisajátították volna, ősi keleti szencseszimbólum volt Indiában, Kínában. Fasiszta mintára a náciak körében is a karlendítés vált köszöntéssé, amelyet kiegészített a „Heil Hitler!” kiáltás.
- **Megfélemlítés, terror** (rohamosztagok: SA, majd az SS és a Gestapo, a titkosrendőrség, koncentrációs táborok)
- **Szociáldarwinizmus**: az emberi társadalomban is a legerősebb, legalkalmasabb csoportok (fajok, fajták, változatok) tudnak fennmaradni, életben maradni, szelektálódni.
- **Fajelmélet**: az „árja” egy felsőbbrendű faj, a germán (német) uralja a világot- „szociáldarwinizmus” (az erősebb faj uralkodik a gyengébbeken). Népek csoportosítása: uralkodó faj (árják = germánok), szövetségesek (skandinávok), szolganépek (szlávok, magyarok), elkülönítendő, kiirtandó népek (zsidók, cigányok). Zsidóellenesség- antiszemitizmus: kezdetben a zsidó népcsoport elkülönítését, megjelölését, nyilvántartását jelenti a későbbiekben 1936-tól gettókat és koncentrációs táborokat létesítenek számukra, majd 1942-től zajlik a „végső megoldás”, amely a zsidóság felszámolását és megsemmisítését írja elő, innentől fogva több megsemmisítő tábor is létesül. Végrehajtják a zsidóság megsemmisítését, 6 millió zsidó esik áldozatul. (koncentrációs táborok pl. Dachau, Auschwitz, Buchenwald, Treblinka). A zsidókat teszik felelőssé a háborúért, az itt elszenvedett vereségért, és a béke során elvesztett területekért, a gazdasági világválságért, a nyomorért → bűnbakkeresés
- **Élettérelmélet**: Lebensraum. Terjeszkedés keleti irányba, a „harmadik birodalom” létrehozása.

- **Bolsevizmus-ellenesség** kommunista ellenesség (elsősorban a kommunista pártokat és a németországi kommunistákat üldözi, de ez összefügg a zsidóellenességgel, mert úgy gondolta, hogy a kommunisták között jelentős többséggel zsidók vannak).
- **Diktatúra:** az összes párt működését felszámolja, egyedül a Náci párt marad hatalmon.
- **A versailles-i békerendszer revíziója,** felülvizsgálata.
- **Vezérelv:** „Führer” – kultusz, személyi kultusz, melyben Hitlert a német nemzet megmentőjeként, kiválasztott vezéréként tüntetik fel.

A nácizmus hatalomra kerülése

Az SA mellett Hitler létrehozta még az SS-t (SS): SchutzStaffel (véderő osztag), Legfontosabb vezetői: Himmler („tisza fajú árja képviselője”).

1929-ben a **gazdasági világválság hatása Németországban:** ez elősegíti a párt programjának elterjedését, és népszerűbbé, ismertebbé válását, ezt a programot 1929-ben megfogalmazzák, és a legtöbbet kínálja a többi párthoz képest. A Náci Pártnak az 1930-as választásokon két jelentős ellenfele van: Kommunista Párt és a Szociáldemokrata Párt. Ekkor lép be a pártba Göring, aki később a Luftwaffe parancsnoka lesz. Goebbels lesz a propaganda miniszter. Hitler helyettese a pártban Rudolf Hess lesz. A nemzetgyűlési választáson 1932. május és júniusban Náci Párt több mint 40%-ot szerez – ebben nagy szerepe van a **szociális demagógiának** – minden társadalmi rétegnek ígér valamit. A **bűnbak** – ellenségkép előtérbe helyezése történik (kommunisták, zsidók).

A kommunista-ellenes nagytőke Hitlert támogatja az erősödő kommunistákkal szemben és **1933-ban Hitler kancellár lesz.** 1933. február végén felgyújtják a Reichstag épületét. A kommunistákat vádolják → leszámolás a kommunistákkal, majd megkezdődik a többi párt eltávolítása, egypártrendszer alakul ki.

Megkezdődik a jogállam felszámolása. 1934-ben, „hosszú kések éjszakája” – az SA vezetőit kivégzik, és az SA-t felszámolják. Ezzel a lépésével Hitler megszabadult a párton belüli vetélytársaitól, és kivívta a hadsereg elismerését is. 1934 augusztusában meghal a köztársasági elnök Hindenburg és Hitler lesz az új „Führer” („Vezér”) és a hadsereg első tábornoka is. Karizmatikus egyéniségnek tartják, Németország egységét hangoztatja. Nacionalista, sovinizta jellegű – egypártrendszer, személyi kultusz alakul ki, pártállam jön létre. 1934-től megalakul a titkos rendőrség (Gestapo) Heydrich lesz a vezetője.

A nácizmus terjeszkedése

1935-ben új gazdaságpolitika Németországban. Ez hasonló az amerikaihoz – hadiipar fejlesztése (repülőgép, tankgyártás). Luftwaffe (légierő) létrehozása, infrastruktúra fejlesztése jellemző, lakóházak épülnek, gyárak – üzemek alakulnak (hadiipar tudatos fejlesztése, autóiipar, különösen a Volkswagen autó gyártása lett a legjelentősebb iparág, és ez húzóágazatot jelentett a többi iparág számára is). A munkanélküliség csökken (7-8% lesz). Folyók szabályozása, hajózási csatornák építése. 1935 márciusától általános hadkötelezettséget vezetnek be, hadsereg létszáma növekszik, megkezdődik a fegyverkezés. 1935-ben a Saar vidéken népszavazás lesz, visszakérül Németországhoz. **A Versailles-i béke több pontját megszegik.** Rajna vidék fegyvermentes övezet, de 1936 márciusában újra felfegyverzik.

1935-ben, októberben, Nürnbergben első zsidóellenes intézkedések kiadása: A zsidóknak minősülő németeket megfosztották állampolgárságuktól, és az állam védelmétől, sőt 1938-ban központi kezdeményezésre országos méretű pogromra, vagyis üldözésre került sor, (ezt nevezik „kristályéjszakának”: 1938.). 1936-tól épülnek a koncentrációs táborok. Jelentős hangsúlyt fektettek a Náci pártban, hogy továbbra is rendszeresek legyenek a tömeggyűlések, demonstrációk, és a gyerekektől az öregekig mindenkit náci jellegű szervezetekbe kényszerítettek, ahol megkövetelték a rendszer melletti nyílt kiállást.